

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Seçimlerin serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre; yargı yönetim ve denetimi altında güven içerisinde gerçekleştirilmesi, demokratik hukuk devletinin temel şartlarından biridir. Millet iradesinin hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde sandığa eksiksiz yansımaları, yalnızca seçim hukukunun değil, Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesinin ve demokratik meşruiyetin de vazgeçilmez unsurudur.

Anayasa'nın 67'nci maddesi vatandaşlara seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını güvence altına alırken; 79'uncu maddesi seçimlerin başlamasından bitimine kadar düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğüne sağlanmasını Yüksek Seçim Kurulunun görev ve yetkisine bırakmıştır. Bu anayasal güvence, seçim sisteminin sürekli geliştirilmesine engel teşkil etmemekte; aksine seçim süreçlerinde ortaya çıkan hukuki, idari ve teknik ihtiyaçların tespit edilerek seçim güvenliğini güçlendirecek tedbirlerin alınmasını devlet bakımından sürekli bir yükümlülük hâline getirmektedir.

Seçim güvenliği, yalnızca oy verme günü alınacak tedbirlerden ibaret değildir. Seçmen kütüklerinin hazırlanmasından seçim sonuçlarının kesinleşmesine kadar uzanan bütün süreçte hukuki güvenliğin, idari işleyişin, teknolojik altyapının ve denetim mekanizmalarının etkin şekilde işletilmesi, demokratik seçimlerin ayrılmaz bir parçasıdır.

Demokratik toplumlarda seçim sonuçlarının tartışmasız kabul edilmesi, yalnızca seçimlerin dürüst biçimde yapılmasına değil; aynı zamanda toplumun seçimlerin dürüst biçimde yapıldığına olan güvenine de bağlıdır. Seçim sürecinin her aşamasının denetlenebilir, şeffaf ve hesap verebilir olması; millet iradesinin tam ve doğru biçimde sandığa yansıdığına ilişkin kamu vicdanının oluşmasının temel şartıdır.

Günümüzde seçim süreçlerinde dijital teknolojilerin ve bilişim sistemlerinin kullanımının artması, seçim güvenliğinin hukuki boyutunun yanında teknik boyutunu da daha önemli hâle getirmiştir. Aynı şekilde sandık kurullarının oluşumu, sandık kurulu üyeleri ile müşahitlerin görev ve yetkileri, seçim günü hukuki destek mekanizmalarının etkinliği ve siyasi partiler arasındaki koordinasyon da seçim güvenliğinin ayrılmaz unsurları hâline gelmiştir.

Bu kapsamda; seçmen kütüklerinin hazırlanması ve güncellenmesi, sandık kurullarının oluşturulması, oy verme, sayım ve döküm işlemleri, seçim bilişim altyapısının güvenliği, veri aktarım süreçleri, itiraz mekanizmalarının hak arama özgürlüğünü zedelemeyecek ölçüde makul süreler içinde etkin biçimde işletilmesi, sandık kurulu üyeleri ve müşahitlerin görevlerini etkin şekilde yerine getirebilmelerine yönelik hukuki ve idari destek mekanizmaları ile seçim sürecinin bütün aşamalarında uygulamada karşılaşılan hukuki, idari ve teknik sorunların kapsamlı biçimde incelenmesi gerekmektedir.

Bu inceleme sonucunda seçim güvenliğini güçlendirecek yasal, idari ve teknolojik tedbirlerin belirlenmesi; millet iradesinin hiçbir tereddüde mahal vermeyecek şekilde sandığa eksiksiz yansımaları sağlayacak önerilerin ortaya konulması ve seçimlere duyulan

toplumsal güvenin daha da güçlendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Hakan  eref OLGUN
Afyonkarahisar Milletvekili

GEREKÇE

Anayasa'nın 67'nci maddesi, vatandaşların seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma haklarını güvence altına almakta; 79'uncu maddesi ise seçimlerin başlamasından bitimine kadar düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğünün sağlanmasını Yüksek Seçim Kurulunun görev ve yetkisine bırakmaktadır. Bu anayasal düzenleme, seçimlerin yalnızca belirlenen usullere uygun şekilde gerçekleştirilmesini değil; millet iradesinin hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde sandığa eksiksiz ve doğru şekilde yansımaları sağlayacak bütün hukuki, idari ve teknik tedbirlerin alınmasını da devlet bakımından anayasal bir yükümlülük hâline getirmektedir.

Demokratik hukuk devletinin en temel meşruiyet kaynağı serbest ve adil seçimlerdir. Seçimlerin dürüstlüğü yalnızca oy verme işleminin güvenli biçimde gerçekleştirilmesiyle sınırlı olmayıp; seçmen kütüklerinin hazırlanması, adaylık süreçleri, sandık kurullarının oluşturulması, oy verme, sayım ve döküm işlemleri, tutanakların düzenlenmesi, seçim sonuçlarının elektronik ortama aktarılması, itiraz mekanizmalarının etkinliği ve seçim sonuçlarının kesinleşmesine kadar devam eden bütün süreci kapsamaktadır. Bu nedenle seçim güvenliği, seçim gününe ilişkin tedbirlerden ibaret olmayıp çok boyutlu bir anayasal güvence mekanizmasını ifade etmektedir.

Hukuk devletinin temel unsurlarından biri hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleridir. Seçim süreçlerinin her aşamasının öngörülebilir, denetlenebilir, şeffaf ve hesap verebilir olması; yalnızca siyasi partilerin ve adayların değil, seçmenlerin de seçim sonuçlarına duyduğu güvenin temelini oluşturmaktadır. Demokratik sistemlerde seçim sonuçlarının toplum tarafından tartışmasız kabul edilmesi, yalnızca seçimlerin dürüst şekilde yapılmasına değil, aynı zamanda seçimlerin dürüst biçimde gerçekleştirildiğine ilişkin kamuoyunda oluşan güvene de bağlıdır.

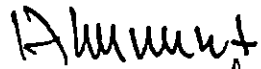
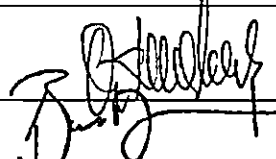
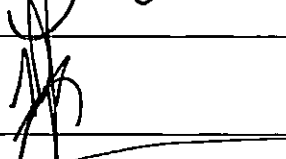
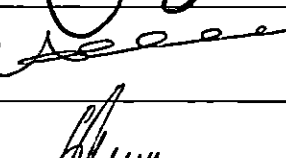
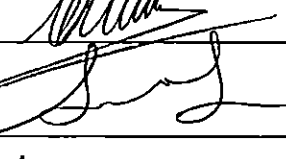
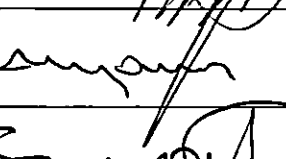
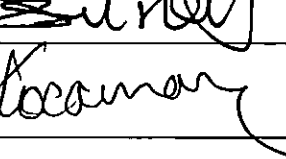
Teknolojik gelişmelerle birlikte seçim süreçlerinde bilişim sistemlerinin ve elektronik veri aktarım mekanizmalarının kullanımının artması, seçim güvenliği kavramına yeni bir boyut kazandırmıştır. Sandık sonuçlarının dijital ortama aktarılması, veri güvenliği, siber güvenlik tedbirleri, elektronik kayıt sistemlerinin denetlenebilirliği ve veri bütünlüğünün korunması gibi hususlar günümüzde seçim hukukunun ayrılmaz parçaları hâline gelmiştir. Bu alanlarda ortaya çıkabilecek teknik veya idari aksaklıklar, seçim sonuçlarının doğruluğuna ilişkin kamuoyunda tereddüt oluşmasına neden olabileceğinden, mevcut altyapının hukuki ve teknik yönleriyle kapsamlı biçimde değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Diğer taraftan seçimlerin dürüstlüğünün sağlanmasında sandık kurullarının oluşumu, sandık kurulu üyeleri ile müşahitlerin görevlerini etkin şekilde yerine getirebilmeleri, siyasi partiler arasındaki koordinasyonun sağlıklı yürütülmesi ve seçim günü hukuki destek mekanizmalarının etkinliği de büyük önem arz etmektedir. Seçim sürecinde görev alan kişilerin karşılaştıkları hukuki ve idari sorunların tespit edilmesi, uygulamada yaşanan aksaklıkların giderilmesi ve seçim güvenliğini güçlendirecek kurumsal mekanizmaların geliştirilmesi demokratik temsil ilkesinin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Bunun yanında seçim hukukunda öngörülen itiraz mekanizmalarının etkili şekilde işletilmesi, Anayasa'nın 36'ncı maddesinde güvence altına alınan hak arama hürriyeti ile hukuk devleti ilkesinin doğal bir sonucudur. Uygulamada bazı seçim işlemlerine karşı öngörülen itiraz sürelerinin son derece kısa olması; delillerin toplanması, hukuki değerlendirmelerin yapılması ve başvuruların sağlıklı biçimde hazırlanması bakımından ciddi güçlükler doğurabilmektedir. Seçimlerin süratle sonuçlandırılması ilkesi kuşkusuz önem taşımakla birlikte, bu ilkenin etkili başvuru hakkını işlevsiz hâle getirecek ölçüde uygulanmaması gerekmektedir. Hak arama özgürlüğü ile seçimlerin makul sürede sonuçlandırılması arasında adil ve ölçülü bir dengenin kurulması, demokratik hukuk devletinin zorunlu gereklerinden biridir.

Öte yandan seçim süreçlerinde ortaya çıkan hukuki uyuşmazlıkların niteliği, seçim mevzuatının uygulamadaki ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır. Seçim güvenliğine ilişkin mevzuatın uygulamada karşılaşılan sorunlar ışığında değerlendirilmesi, teknolojik gelişmeler dikkate alınarak güncellenmesi ve uygulamadan kaynaklanan aksaklıkların tespit edilmesi, millet iradesinin hiçbir tereddüde mahal bırakmayacak şekilde sandığa yansımaları sağlayacak tedbirlerin geliştirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Bu itibarla; seçmen kütüklerinden seçim bilişim altyapısına, sandık kurullarının oluşumundan itiraz mekanizmalarının etkinliğine, veri güvenliğinden müşahitlerin görev ve yetkilerine kadar seçim güvenliğini ilgilendiren bütün hukuki, idari ve teknik süreçlerin kapsamlı biçimde incelenmesi; uygulamada karşılaşılan sorunların tespit edilmesi; seçim güvenliğini güçlendirecek yasal, idari ve teknolojik çözüm önerilerinin ortaya konulması ve millet iradesine duyulan güvenin daha da pekiştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisince bir Meclis Araştırması açılması gerekli görülmektedir.

İSİM SOYİSİM	BÖLGE	İMZA
Ayyüce Türkeş TAŞ	ADANA	
Turan YALDIR	AKSARAY	
Ahmet Eşref FAKIBABA	ANKARA	
Ömer KARAKAŞ	AYDIN	
Burak DALGIN	BALIKESİR	
Hasan TOKTAŞ	BURSA	
Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU	BURSA	
Yasin ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Mehmet AKALIN	EDİRNE	
Mehmet Mustafa GÜRBAN	GAZİANTEP	
Adnan Şefik ÇİRKİN	HATAY	
Burak AKBURAK	İSTANBUL	
S. Buğra KAVUNCU	İSTANBUL	
Hüsmen KIRKPINAR	İZMİR	
Şenol SUNAT	MANİSA	
Burhanettin KOCAMAZ	MERSİN	
Metin ERGUN	MUĞLA	
Selcan TAŞÇI	TEKİRDAĞ	
Yavuz AYDIN	TRABZON	
Lütfullah KAYALAR	YOZGAT	